

Projekt z dnia 27 lipca 2009 r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**
z dnia 2009 r.

**w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od osób fizycznych
od niektórych dochodów (przychodów)**

Na podstawie art. 22 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.²⁾), zarządza się, co następuje:

§ 1.

Zarządza się zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych od jednorazowego świadczenia pieniężnego (zadośćuczynienia) otrzymanego przez spadkobierców osób, które poniosły śmierć w związku ze zdarzeniami wymienionymi w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989 (Dz. U. Nr 91, poz. 741), od byłego zakładu pracy tych osób lub podmiotu będącego następcą prawnym tego zakładu, do wysokości nieprzekraczającej kwoty 250.000 zł.

§ 2.

Zaniechanie, o którym mowa w § 1, stosuje się, jeżeli osoba wymieniona w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989, poległa na terenie zakładu pracy, o którym mowa w § 1 lub zmarła w wyniku obrażeń odniesionych na tym terenie.

§ 3.

Zaniechanie, o którym mowa w § 1, ma zastosowanie do dochodów (przychodów) uzyskanych od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.

§ 4.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER FINANSÓW

---

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej – finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz.U. Nr 216, poz. 1592).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 105, poz. 721, Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378, Nr 195, poz. 1414 i Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888, Nr 180, poz. 1109, Nr 192, poz. 1378 i Nr 209, poz. 1316, 1318 i 1320 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362 i Nr 57, poz. 466.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 22 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.), minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub ważnym interesem podatników, zaniechać w całości lub w części poboru podatków, określając rodzaj podatku, okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy podatników, których dotyczy zaniechanie.

Projektowane rozporządzenie dotyczy zaniechania poboru podatku dochodowego od osób fizycznych od jednorazowego świadczenia pieniężnego (zadośćuczynienia) otrzymanego przez spadkobierców osób, które poniosły śmierć w związku ze zdarzeniami wymienionymi w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989 (Dz. U. Nr 91, poz. 741), od byłego zakładu pracy tych osób lub podmiotu będącego następcą prawnym tego zakładu, do wysokości nieprzekraczającej kwoty 250.000 zł.

Należy zauważyć, iż w dniu 16 lipca 2009 r. weszła w życie ustawa o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989. Zgodnie z postanowieniami art. 1ust. 1 tej ustawy, członkom rodzin *osób, które na skutek działań wojska, milicji i innych organów aparatu bezpieczeństwa poniosły śmierć w związku z wystąpieniami wolnościowymi na rzecz odzyskania przez Państwo Polskie suwerenności, niepodległości oraz respektowania praw człowieka i obywatela w czerwcu 1956 r. w Poznaniu, w październiku 1957 r. w Warszawie, w grudniu 1970 r. na Wybrzeżu (w Elblągu, Gdańsku, Gdyni i Szczecinie), w czerwcu 1976 r. w Radomiu, w okresie stanu wojennego trwającego od dnia 13 grudnia 1981 r. do dnia 22 lipca 1983 r. oraz w trakcie tłumienia manifestacji lub strajków w latach 1983–1989 r.,* może być przyznane jednorazowe zadośćuczynienie (zwane dla potrzeb tej ustawy świadczeniem pieniężnym), w wysokości 50.000 zł.

Przyznanie świadczenia pieniężnego następuje na wniosek członka rodziny. Rozpatrzenia wniosku i wypłaty dokonuje Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Wypłata świadczenia pieniężnego następuje z części budżetu państwa, której dysponentem jest Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Stosownie do postanowień art. 21 ust. 1 pkt 134 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.) przedmiotowe świadczenie wolne jest od podatku dochodowego od osób fizycznych,

Opodatkowaniu podlega natomiast świadczenie pieniężne otrzymane przez spadkobierców osób, które poniosły śmierć w związku ze zdarzeniami wymienionymi w art. 1 ust. 1 ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989, od zakładów pracy tych osób lub podmiotów będących następcami prawnymi tych zakładów. W obecnym stanie prawnym, tego rodzaju dochody świadczeniobiorcy jest obowiązany wykazać w zeznaniu podatkowym składanym do 30 kwietnia roku następującego po roku, w którym otrzymał świadczenie (PIT-36), a następnie od łącznych dochodów uzyskanych w danym roku obliczyć należny podatek według dwustopniowej skali podatkowej. Jeżeli ze złożonego zeznania podatkowego wynika kwota do zapłaty, czyli podatek należny obliczony w zeznaniu jest wyższy niż suma należnych za dany rok zaliczek, różnicę tę podatnik jest obowiązany zapłacić w terminie określonym dla złożenia zeznania za dany rok podatkowy. Podatek niezapłacony terminie staje się zaległością podatkową.

W świetle powyższego, wykazaniu i opodatkowaniu w zeznaniu podatkowym podlegałyby na przykład jednorazowe świadczenia pieniężne przyznane, członkom rodzin dziewięciu górników poległym 16 grudnia 1981 r. na terenie KWK „Wujek”, przez Katowicki Holding Węglowy S.A. będący następcą prawnym KWK „Wujek”.

Zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy KHW w osobie Wicepremiera Ministra Gospodarki, reprezentującego Skarb Państwa, kwota 1.800.000 zł zysku netto Spółki za rok 2008 została przekazana na jednorazowy fundusz celowy przeznaczony na jednorazowe świadczenia pieniężne dla rodzin górników poległych na terenie kopalni w związku z wydarzeniami pierwszych dni stanu wojennego. W ten sposób Katowicki Holding Węglowy zamierza wspomóc rodziny górników zmarłych w wyniku pacyfikacji KWK „Wujek”. Jednocześnie w „Regulaminie jednorazowego funduszu celowego przeznaczonego na świadczenia dla rodzin górników poległych w dniu 16 grudnia 1981 r. w KWK „Wujek””, rodzinę zdefiniowano jako osoby najbliższe będące ustawowymi spadkobiercami każdej z dziewięciu osób poległych w dniu 16 grudnia 1981 r. w KWK „Wujek” w związku z wydarzeniami stanu wojennego lub zmarłymi w dniu 2 stycznia 1982 r. i 25 stycznia 1982 r. w wyniku obrażeń odniesionych w dniu 16 grudnia 1981 r.

Biorąc pod uwagę historyczny kontekst tego rodzaju wydarzeń oraz społeczny aspekt działań podejmowanych przez podmioty będące następcami prawnymi zakładów pracy osób, które poniosły śmierć na ich terenie lub w wyniku obrażeń odniesionych na tym terenie, w związku z wystąpieniami wolnościowymi w latach 1956-1989, a także obowiązujące od 16 lipca 2009 r. zwolnienie z opodatkowania jednorazowych świadczeń pieniężnych otrzymanych na podstawie ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989, zasadnym jest aby w przypadku wypłat dokonywanych przez zakłady pracy osób poległych w walce o suwerenność i demokrację (lub następców prawnych tych zakładów), również nie istniał obowiązek zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych od jednorazowych świadczeń pieniężnych mających na celu zadośćuczynienie rodzinom ofiar wystąpień wolnościowych. Z tym, że w przypadku projektowanego aktu normatywnego proponuje się rozszerzenie – w stosunku do ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989 – kręgu osób, w przypadku których od otrzymanego zadośćuczynienia nie były pobierany podatek dochodowy. Zgodnie z ww. ustawą zadośćuczynienie polega na przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego (zadośćuczynienia) członkom rodzin osób, które poniosły śmierć w wyniku wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989. Członkami rodzin są małżonek, dzieci własne i przysposobione oraz rodzice i osoby przysposabiające (art. 2). Projekt rozporządzenia przewiduje natomiast objęcie „zwolnieniem od opodatkowania” jednorazowego świadczenia pieniężnego otrzymanego przez spadkobierców ww. osób, czyli np. rodzeństwo. Jak stanowi bowiem art. 932 Kodeksu cywilnego, w przypadku braku zstępnych spadkodawcy powołani do spadku z ustawy są małżonek, rodzice i rodzeństwo. Dodatkowo projekt zakłada, że podatek nie byłby pobierany od kwoty nieprzekraczającej 250.000 zł.

Zaniechanie poboru podatku od jednorazowych świadczeń pieniężnych, o których mowa w § 1 projektu, jest uzasadnione nie tylko z punktu widzenia interesu osoby uprawnionej, ale również interesu publicznego i wizerunku państwa. Zachodzą zatem przesłanki do wydania rozporządzenia od ww. świadczeń w trybie przewidzianym w art. 22 § 1 pkt 1 ustawy – Ordynacja podatkowa. Jednocześnie przepis art. 22 § 1a ustawy – Ordynacja podatkowa nie będzie miał zastosowania, gdyż proponowane zaniechanie nie stanowi pomocy publicznej w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia i miało zastosowanie do dochodów (przychodów) uzyskanych od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. Rozwiązanie zaproponowane w projekcie jest tymczasowe.

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Ocena skutków regulacji rozporządzenia (OSR)

1. *Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny* - przedmiotowy akt normatywny będzie oddziaływał na członków rodzin osób, które poniosły śmierć w wyniku wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989, i którym zakłady pracy tych osób lub następcy prawni tych zakładów przyznali jednorazowe świadczenie pieniężne mające charakter zadośćuczynienia śmierci ww. osób.
2. *Konsultacje społeczne* - proponuje się nie poddawać projektu rozporządzenia konsultacjom społecznym. Zgodnie bowiem z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów z chwilą jego wysłania do uzgodnień zewnętrznych. Od tego momentu każdy będzie mógł zgłosić zainteresowanie pracami nad projektem rozporządzenia (art. 7 ust. 1 ww. ustawy).

Istotne uwagi zgłoszone przez zainteresowanych zostaną podane w uzasadnieniu, z chwilą zakończenia uzgodnień.

3. *Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego* – rozporządzenie wpłynie na wysokość dochodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Trudno przewidzieć faktyczne skutki budżetowe przedmiotowego rozwiązania. Niemniej jednak, przyjmując za podstawę liczbę rodzin wskazaną w uzasadnieniu do *ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989*, szacuje się, iż wprowadzane rozwiązania w zakresie zwolnienia z opodatkowania świadczeń pieniężnych będą miały wpływ na wysokość dochodów sektora finansów publicznych w latach 2010 i 2011 w kwocie:

1) 24,5 mln zł (136.000.000 zł x 18%), w tym na dochody:

- budżetu państwa - 12,6 mln zł,
- jednostek samorządu terytorialnego (przy uwzględnieniu łącznego wskaźnika udziału jednostek samorządu we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych - 48,57%) - 11,9 mln zł

przyjmując założenie, że wypłatę świadczeń pieniężnych otrzymają członkowie 136 rodzin (średnio czterech członków w rodzinie) w kwocie 250.000 zł każdy,

2) 12,2 mln zł (68.000.000 zł x 18%), w tym na dochody:

- budżetu państwa - 6,3 mln zł,
- jednostek samorządu terytorialnego (przy uwzględnieniu łącznego wskaźnika udziału jednostek samorządu we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych - 48,57%) - 5,9 mln zł

przyjmując założenie, że wypłatę świadczeń pieniężnych otrzymają członkowie 68 rodzin, tj. spadkobiercy osób, które poniosły śmierć na terenie zakładu pracy (przyjęto 50% rodzin o podobnej jak wyżej liczebności) w kwocie 250.000 zł każdy.

Skutek ten może okazać się mniejszy, w sytuacji gdy nie wszystkie zakłady pracy (lub ich następcy prawni) dokonają wypłaty świadczeń w takiej wysokości.

5. *Wpływ regulacji na rynek pracy* – przedmiotowe rozporządzenie nie wpłynie na rynek pracy.
6. *Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw* – brak wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.
7. *Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny* – brak wpływu na sytuację i rozwój regionalny.
8. *Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej* – według wstępnej oceny materia regulowana przez projekt rozporządzenia nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Sprawę prowadzi:

Monika Cackowska-Kiwior
główny specjalista
w Departamencie Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
tel. (22) 694 36 95, fax (22) 694 33 31,
e-mail: mca@mofnet.gov.pl